

Nr 126.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 5 mars 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden under punkterna 1:o—6:o hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Statsrådet Ewerlöf anmäler uppkomna frågor om understöd åt efterlevande till i det följande angivna personer och anför därvid.

1:o.

Förre mästaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Carl Herman Henrik Milbergs änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Milberg var född den 11 januari 1872 och avled den 31 maj 1942; att han innehade anställning vid Karl Gustavs stads gevärsfaktori såsom förman under tiden 25 juli 1898—30 april 1907 samt vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg såsom förman under tiden 3 maj 1907—30 juni 1936 och såsom mästare under tiden därefter intill utgången av oktober månad 1936, då han avgick med pension enligt militära tjänstepensionsreglementet;

att han såsom mästare åtnjöt lön enligt 14 lönegraden i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän;

att han vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Berta Augusta Milberg, född Vibell, vilken är född den 16 augusti 1881, samt två gifta söner;

att bouppteckningen efter mannen utvisade en behållning av omkring 14,700 kronor;

samt att änkefru Milbergs barn icke kunna verksamt bidra till sin moders försörjning.

Enär Milberg avgått ur tjänst före ikraftträdandet den 1 juli 1937 av 1936 års allmänna familjepensionsreglemente, är änkefru Milberg icke berättigad åtnjuta pension enligt bestämmelserna i detta reglemente.

Änkefru Milberg har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Arméförvaltningens civila departement och försvarsväsendets verkstadsnämnd hava under åberopande av 1938 års riksdags beslut angående pension till belopp av 600 kronor för år åt förre mästaren V. O. Gustafssons änka (prop. nr 249, p. 4; bankoutsk. utl. nr 32, p. 6; riksd. skr. nr 195) tillstyrkt utverkande av pension åt änkefru Milberg till förenämnda belopp, att utgå från och med den 1 juni 1942.

Statskontoret har tillstyrkt pension till belopp av 444 kronor för år och därvid anfört följande.

I likhet med arméförvaltningens civila departement och försvarsväsendets verkstadsnämnd finner sig statskontoret böra tillstyrka, att änkan efter f. d. extra ordinarie mästaren C. H. H. Milberg, vilken avgått med tjänstepension efter det att 1936 års riksdag genom antagande av allmänna familjepensionsreglementet medgivit familjepensionsrätt för extra ordinarie tjänstemän men som på grund av att sagda reglemente trätt i kraft först efter hans avgång ur tjänst icke kommit i åtnjutande av sådan rätt, tillerkännes pension av statsmedel.

Med hänsyn till den jämförelsevis stora behållningen i boet efter mannen Milberg anser statskontoret för sin del, att änkepensionen bör bestämmas till något lägre belopp än vad civila departementet och verkstadsnämnden förordat, förslagvis till 444 kronor för år.

Även jag vill förorda, att pension utverkas i det föreliggande fallet. Med hänsyn till att änkefru Milberg icke är ensam delägare i dödsboet efter mannen, synes mig pensionen skäligen böra fastställas till 600 kronor för år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre mästaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Carl Herman Henrik Milbergs änka Berta Augusta Milberg, född Vibell, må från och med den 1 juni 1942 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

2:o.

Mästaren vid Karl Gustavs stads gevärsfaktori Johan Richard Sellgrens änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sellgren var född den 31 oktober 1875 och avled den 19 augusti 1936;

att han innehade anställning vid Karl Gustavs stads gevärsfaktori sedan den 12 maj 1899, därav från och med den 1 juli 1936 såsom mästare med lön enligt 14 lönegraden i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän;

att han vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Karolina Eugenia Sellgren, född Markusdotter, vilken är född den 16 juni 1880, samt två gifta döttrar och två ogifta söner;

att änkefru Sellgren vid arvsskifte efter mannen erhöll omkring 12,400 kronor, varav för närvarande enligt intyg återstå omkring 6,000 kronor;

samt att änkefru Sellgrens barn icke äro i sådana ekonomiska omständigheter, att de kunna nämnvärt bidra till moderns försörjning.

Enär Sellgren avlidit före ikraftträdandet den 1 juli 1937 av 1936 års allmänna familjepensionsreglemente, är änkefru Sellgren icke berättigad åtnjuta pension enligt bestämmelserna i detta reglemente.

Änkefru Sellgren har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Arméförvaltningens civila departement har hemställt om utverkande av pension åt änkefru Sellgren från och med den 1 januari 1943 till belopp av 600 kronor för år och därvid erinrat om, att 1938 års riksdag medgav pension till nämnda belopp åt envar av mästaren N. A. Perssons och arbetsförmannen av 1:a klass J. Jonssons änkor (prop. nr 249, p. 5 och 6; bankoutsk. utl. nr 32, p. 7 och 8; riksd. skr. nr 195).

Statskontoret har anslutit sig till vad arméförvaltningens civila departement anfört och hemställt.

Med biträdande av myndigheternas förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att mästaren vid Karl Gustavs stads gevärsfaktori Johan Richard Sellgrens änka Karolina Eugenia Sellgren, född Markusdotter, må från och med den 1 januari 1943 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

3:o.

Kontrollören vid brännvinstillverkningen Adrian Emanuel Engmans änka.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Engman var född den 31 december 1878 och avled den 13 maj 1941;

att han innehade fast anställning vid försvarsväsendet under tiden 3 november 1900—31 oktober 1906;

att han tjänstgjorde såsom kontrolltjänsteman vid sockerbeskattningen från år 1906 till och med den 30 juni 1929, från vilken tidpunkt han i samband med sockerbeskattningens avveckling av riksdagen tillerkändes en pension av 2,076 kronor för år;

att han från och med den 1 juli 1929 intill sin död tjänstgjorde såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen utan andra avbrott än för semester och kortare driftinställelser, vilka för hela tiden omfattat omkring 3 månader;

att han vid sitt frånfälle kunde, frånsett militäranställningen, åberopa en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid i statstjänst av mer än 32 år;

att han i egenskap av brännvinskrollör under åren 1936—1940 uppburit en avlöning, inberäknat dyrtidstillägg, av i medeltal omkring 4,160 kronor för år;

att han vid sin död efterlämnade änkan Ellen Dagmar Engman, född Filander, vilken är född den 3 september 1886, samt två söner, vilka båda uppnått myndig ålder;

att bouppteckningen efter Engman utvisade en brist av omkring 6,000 kronor;

att änkefru Engman på grund av sjukdom har i hög grad nedsatt arbetsförmåga och ej kan anses i stånd att försörja sig genom arbete;

samt att sönerna icke äro i stånd att nämnvärt bidra till änkefru Engmans uppehälle.

Änkefru Engman har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Kontrollstyrelsen har tillstyrkt utverkande av pension åt änkefru Engman till belopp av 804 kronor för år.

Statskontoret har icke velat göra erinran mot framställning till riksdagen om pension åt änkefru Engman. Beträffande pensionsbeloppets storlek har ämbetsverket — i betraktande av bland annat de löneförmåner Engman åtnjutit såsom kontrollör vid brännvinstillverkningen — föreslagit ett något lägre belopp än vad kontrollstyrelsen förordat, eller 660 kronor för år.

Genom beslut den 19 juni 1942 har Kungl. Maj:t medgivit, att till änkefru Engman finge, räknat från och med den 1 januari 1942, från sjunde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter utbetalas understöd till belopp av 85 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, dock att understödet ej skulle utgå för längre tid än hon förbleve änka. Enligt beslutet skall det åligga änkefru Eng-

man att, i den mån pension kan bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit det sålunda medgivna understödet, till nämnda anslag återbetala för samma tid uppburna understödsmedel.

Med hänsyn till de föreliggande omständigheterna anser jag mig kunna förorda, att pension utverkas åt änkefru Engman. I enlighet härmed och då det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet synes mig skäligt, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kontrollören vid brännvinstillverkningen Adrian Emanuel Engmans änka Ellen Dagmar Engman, född Filander, må från och med den 1 januari 1942 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 660 kronor, varvid skall iakttagas den henne genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 juni 1942 ålagda återbetalningsskyldigheten.

4:o.

F. d. vaktmästaren vid tekniska läroverket i Malmö Jöns Göranssons änka.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Göransson var född den 17 augusti 1854 och avled den 9 april 1929;

att han var anställd såsom vaktmästare vid tekniska elementarskolan, sedermera tekniska läroverket i Malmö från och med den 27 januari 1882 till och med den 30 juni 1924, då han avgick med pension;

att Göransson vid tillträdet den 1 januari 1919 av den ordinarie vaktmästarebefattningen vid tekniska läroverket i Malmö uppnått 60 års ålder, i följd varav han jämlikt bestämmelserna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa ej kunde vinna delaktighet i kassan;

att han vid sin död efterlämnade änkan Kersti Göransson, född Nilsson, vilken är född den 20 november 1865, samt två söner;

att änkefru Göransson i viss utsträckning utfört städningsarbete inom läroanstaltens lokaler;

att hon är ägare till en bostadslägenhet om 2 rum och kök samt ett kapital av omkring 6,100 kronor;

samt att hon icke kan påräkna något nämnvärt bidrag till sitt uppehälle från sina söner.

Rektorn vid tekniska läroverket i Malmö har hemställt, att änkefru Göransson måtte komma i åtnjutande av pension.

Skolöverstyrelsen har hemställt om pension åt änkefru Göransson till belopp av 384 kronor för år.

Statskontoret har — under erinran om riksdagens beslut i ett flertal fall angående understöd åt änkor efter ordinarie befattningshavare, som på grund

av inträdd ålder antingen icke alls eller ock endast mot erläggande av betungande retroaktivavgifter kunnat vinna delaktighet i vederbörande änke- och pupillkassa, t. ex. 1935 års riksdags beslut om pension åt f. d. hantverksföreståndaren A. Lindhs änka (prop. nr 208, p. 4; bankoutsk. utl. nr 38, p. 10; riksd. skr. nr 174) — tillstyrkt framställning till riksdagen om pension åt änkefru Göransson till det av skolöverstyrelsen föreslagna beloppet, 384 kronor för år.

I anslutning till vad myndigheterna föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. vaktmästaren vid tekniska läroverket i Malmö Jöns Göranssons änka Kersti Göransson, född Nilsson, må från och med den 1 januari 1943 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 384 kronor.

5:o.

Extra lantmätaren Lars Magnus Holmbergers änka och barn. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Holmberger var född den 23 juli 1906 och avled den 2 juni 1941;

att han antogs till lantmåterieleven den 25 juni 1926, avlade lantmåterexamen den 2 september 1930 och konstituerades till extra lantmätare den 12 september samma år;

att han såsom extra lantmätare — fränsett tiden 5 september 1931—14 april 1933, under vilken han ej innehade förordnanden inom lantmåteristaten, samt en tid av omkring 9 månader, under vilken han deltog i kurs för avläggande av kulturteknisk examen — i huvudsak var förordnad såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätare eller såsom extra assistent vid lantmåterikontor;

att hans sammanlagda tjänstetid uppgick till omkring 9 år 1 månad, viss värnpliktstjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering däri inräknad;

att han under större delen av sin tjänstetid uppbar arvode såsom extra lantmätare, från och med den 1 juli 1939 uppgående till 2,000 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder;

att han härjämte vid tjänstgöring såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätare ägde uppbära viss del av arvode enligt gällande lantmåteritaxa, vilken inkomst för honom beräknats till 3,200 kronor för år jämte dyrtidstillägg och visst tillskott till dyrtidstillägg, samt vid tjänstgöring såsom assistent å lantmåterikontor uppbar assistentarvode, vilket under de senare åren, inberäknat viss tillfällig löneförbättring, uppgått till 3,150 kronor för år jämte oreglerat dyrtidstillägg;

att han efterlämnat änkan Anna Maria (Ann-Marie) Holmberger, född Ahnesjö, vilken är född den 6 mars 1915, samt sonen Pehr, född den 22 september 1941;

att bouppteckningen efter Holmberger utvisade en behållning av omkring 4,700 kronor;

samt att änkefru Holmberger sedan den 1 januari 1938 innehar anställning såsom e. o. tjänsteman i lönegraden Eo 4 vid lantmäterikontoret i Jönköpings län.

Frågan om beredande av pensionsrätt åt extra lantmätare har under senare år varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. I anledning av en vid 1939 års lagtima riksdag väckt motion (II: 366) om beredande av tjänste- och familjepensionsrätt åt extra lantmätare anförde sålunda *bankoutskottet* (utl. nr 46) bland annat följande.

Den omständigheten, att frågan om lönereglering för distriktslantmätare och extra lantmätare ännu icke vunnit sin lösning, medför den konsekvensen, att de extra lantmätarnas pensionsförhållanden icke kunnat bli ordnade. Vad först angår de extra lantmätare, som fullgöra stadgad tjänstgöring i lantmäteristyrelsen eller såsom extra assistent eller t. f. assistent å övergångsstat å lantmäterikontor, framgår av en från lantmäteristyrelsen av utskottet införskaftad promemoria, att dessa tjänstemän sakna pensionsrätt under hela sin icke-ordinarie anställning. De extra lantmätare åter, som fullgöra tjänstgöring såsom förste assistent eller assistent å extra stat å lantmäterikontor, åtnjuta under den tid, denna tjänstgöring pågår, pensionsrätt enligt civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet. Vid återgång efter några års tjänstgöring å sådant kontor till tjänstgöring å lantmäteridistrikt förlora dessa tjänstemän emellertid nämnda pensionsrätt. Först vid utnämning till ordinarie distriktslantmätare, vilket i allmänhet sker vid en ålder av omkring 40 år, få de extra lantmätarna — vare sig de tidigare innehaft pensionsrätt eller icke — sina pensionsförhållanden ordnade enligt de för denna oreglerade befattning gällande villkoren.

Enligt utskottets mening kan det icke vara rimligt, att befattningshavare med stadigvarande anställning under så lång tid som här är fallet skall vara utesluten från pensionsrätt. Vad särskilt angår nyssnämnda extra lantmätare, som under tjänstgöring å lantmäterikontor förvärvat pensionsrätt, kan det icke vara med rätt och billighet överensstämmande, att de skola bli sämre ställda i pensionshänseende på den grund att de till följd av rådande befordringsgång hava att frånträda anställning å nyreglerad befattning för att tillträda en oreglerad tjänst. Därest den väntade löneregleringen för lantmäteridistriktens tjänstemän icke kommer till stånd inom en nära framtid, synas åtgärder därför böra vidtagas för att ordna här avsedda förhållanden på ett för personalen tillfredsställande sätt. För egen del är utskottet icke berett att lämna några närmare anvisningar beträffande det sätt, på vilket denna fråga lämpligen bör lösas. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som erfordras för ernående av här avsedda syfte.

I skrivelse, nr 273, anhöll *riksdagen*, att Kungl. Maj:t ville i anslutning till vad utskottet anfört vidtaga åtgärder för beredande av tjänste- och familjepensionsrätt för extra lantmätare.

I ett den 28 maj 1940 avgivet utlåtande i anledning av riksdagens förenämnda framställning har *statskontoret* anfört, bland annat, att ämbetsverket vore

av den uppfattningen, att det föreliggande spörsmålet om beredande av pensionsrätt för de extra lantmätare, som ej innehade extra ordinarie ställning, svårigen kunde lösas på ett tekniskt tillfredsställande sätt utan att frågan behandlades i samband med en allmän lönereglering för den ifrågavarande personalen.

Ifrågavarande pensionsspörsmål har ännu icke vunnit sin slutgiltiga lösning utan är i avvidan på genomförandet av en lönereglering för förevarande personal alltjämt beroende på prövning.

Änkefru Holmberger har gjort framställning om beredande av pension åt henne och makarnas minderårige son.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 21 januari 1942 hemställt om utverkande av pension åt Holmbergers änka och barn med tillämpning i huvudsak av de i 1936 års allmänna familjepensionsreglemente stadgade grunderna för pension åt efterlevande efter extra ordinarie tjänstemän. Därvid har lantmäteristyrelsen anført, bland annat, följande.

I avvaktan på de åtgärder för beredande av pensionsrätt för extra lantmätare, vilka med anledning av riksdagens i skrivelsen 1939: 273 gjorda hemställan ytterligare kunna komma att vidtagas, läser pension åt extra lantmätaren Holmbergers änka och barn icke kunna beviljas annorlunda än genom riksdagens beslut.

I vissa fall har tidigare pension beretts icke ordinarie lantmätare eller deras efterlevande. Sålunda har riksdagen år 1925 (riksd. skr. nr 114) beviljat änkan efter extra lantmätaren C. G. Bergstrand en årlig pension av 900 kronor, år 1928 (riksd. skr. nr 354) beviljat extra lantmätaren F. C. Geddes änka en årlig pension av 600 kronor samt år 1937 (riksd. skr. nr 179) tillerkänt extra lantmätaren E. O. Helsingens änka en årlig pension av 804 kronor.

Vid sitt bedömande av ärendet har lantmäteristyrelsen väl beaktat den återhållsamhet, som iakttagits vid beviljande av understöd i liknande frågor rörande efterlevandes pensionering. Om de principer, som riksdagen under senare år följt vid behandling av dylika ärenden, tillämpas i förevarande fall, torde — då änkefru Holmberger är endast 26 år gammal och arbetsför samt dessutom innehar statsanställning — pension efter hennes make knappast kunna ifrågakomma annat än möjligen i form av bidrag till barnets uppföstran.

Då emellertid redan, såsom av riksdagsskrivelsen 1939: 273 framgår, extra lantmätare synes kunna anses i princip hava tillerkänts tjänste- och familjepensionsrätt och då väl sådan pension läser böra i huvudsak utgå efter de för extra ordinarie tjänstemän med motsvarande inkomster gällande grunder, anser sig lantmäteristyrelsen kunna ifrågasätta, att änkefru Holmberger tillerkännes pension, avpassad i enlighet med bestämmelserna i det vid tiden för dödsfallet gällande allmänna familjepensionsreglementet i vad avser e. o. tjänstemän. Den omständigheten, att pensionsfrågan ännu icke vunnit sin slutliga lösning, bör enligt styrelsens förmenande icke var ett avgörande skäl emot beviljande av ifrågasatt pension, då det knappast kan anses skäligt, att befattningshavare eller deras efterlevande skola bliva lidande till följd av uppkommet dröjsmål med frågans lösning.

Beträffande beräkningen av den familjepension, som skulle tillerkännas Holmbergers efterlevande, har lantmäteristyrelsen med utgångspunkt från

hans genomsnittliga årsinkomst under de senaste åren och efter omräkning till reglerad avlöning ansett årslönen närmast motsvara begynnelselönen å E-ort i lönegraden Eo 21 i civila icke-ordinariereglementet. Under sådana förhållanden skulle enligt styrelsens förmenande pensionen kunna beräknas efter det i 1936 års allmänna familjepensionsreglemente angivna familjepensionsunderlaget för extra ordinarie befattningshavare i 21 lönegraden. Enär änkefru Holmberger innehade med pensionsrätt förenad statsanställning, syntes pensionen böra minskas på sätt i 5 § 5 mom. nämnda reglemente stadgades. Huruvida någon minskning av pensionen borde ske med hänsyn till att pensionsavgifter icke erlagts har syntts lantmäteristyrelsen tveksamt, men styrelsen har på i utlåtandet närmare angivna skäl förordat, att någon dylik minskning icke måtte äga rum.

Statskontoret har i utlåtanden den 6 mars och den 17 april 1942 anfört, att ämbetsverket med hänsyn till mannens korta tjänstetid samt därtill, att änkefru Holmberger, som icke uppnått högre ålder än 27 år, innehade extra ordinarie befattning, för sin del icke kunnat förorda utverkande av pension åt änkefru Holmberger. Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga att för riksdagen framlägga fråga härom, har statskontoret — efter jämförelse med de understöd som tidigare beviljats efterlevande till icke-ordinarie befattningshavare i liknande löneställning — funnit sig böra föreslå, att änkefru Holmberger bereddes en årlig pension av 804 kronor, eller till storleken motsvarande den pension, som av 1937 års riksdag beviljats extra lantmätaren E. O. Helsings änka, samt sonen Pehr ett understöd av 384 kronor för år, att såsom uppfostringsbidrag utgå till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnådde 18 års ålder.

Med hänsyn till att frågan om de extra lantmätarnas pensionsförhållanden i avvidan på genomförande av lönereglering för denna personal fortfarande är föremål för statsmakternas prövning, anser jag förslag böra föreläggas riksdagen om understöd åt Holmbergers efterlevande i form av såväl pension åt änkan som uppfostringsbidrag åt den minderårige sonen. Understöden synas mig skäligen böra fastställas till de belopp, statskontoret föreslagit, eller för änkefru Holmberger 804 kronor för år och för sonen 384 kronor för år. Förstnämnda belopp har beräknats med utgångspunkt från att något avdrag å änkefru Holmbergers avlöning i anledning av pensionen icke skall ske. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra lantmätaren Lars Magnus Holmbergers änka Anna Maria (Ann-Marie) Holmberger, född Ahnesjö, och makarnas minderårige son Pehr må från och med den 1 juli 1941 från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära, änkan en årlig pension av 804 kronor under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, samt sonen ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder.

6:o.

Lantmäteritekniska biträdet Axel Johannes Svenssons son. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svensson var född den 31 mars 1894 och avled den 31 januari 1941;

att han under tiden 19 december 1919—30 september 1921 var anställd såsom lantmäteribitråde hos statens vattenfallsverk med placering vid Trollhätte kraftverk;

att han sedan år 1922 intill sin död under tillsammans omkring 17 år tjänstgjorde såsom lantmäteritekniskt biträde hos distriktslantmätare, i Katrineholms distrikt intill utgången av augusti månad 1932 och i Ronneby distrikt under tiden därefter;

att han såsom lantmäteritekniskt biträde ånjöt avlöning av vederbörande distriktslantmätare, vilken under åren 1936—1940 uppgick till i medeltal 3,600 kronor för år, varjämte han av statsmedel uppbär avlöningsförbättring i form av ålderstillägg, för år 1940 uppgående till 960 kronor;

att han vid sin död efterlämnade änkan Greta Andrea Svensson, född Karlsson, vilken är född den 1 oktober 1914, samt sonen Roland Johannes, född den 9 augusti 1938;

samt att änkefru Svensson befinner sig i små ekonomiska omständigheter.

Sveriges allmänna lantbrukstjänstemannaförbund har hos Kungl. Maj:t hemställt om utverkande av pension åt Svenssons efterlevande.

Lantmäteristyrelsen har tillstyrkt förbundets hemställan.

Statskontoret har i ärendet anfört följande.

Frågan om de hos distriktslantmätare anställda tekniska biträdenas anställningsförhållanden har tidigare varit föremål för behandling. Enligt uttalande av vederbörande departementschef vid anmälan av den till 1939 års riksdag avlåtna propositionen nr 97 angående anslag till lantmäteriväsendet (sid. 42) borde de tekniska biträdenas lönefråga upptagas till förnyad utredning, varvid särskilt borde undersökas möjligheterna att giva denna personal en tryggare anställningsform. Departementschefen förordade i detta sammanhang en omedelbar förbättring av biträdenas lönevillkor genom ökade ålderstillägg i enlighet med ett av de lantmäterilönesakkunniga framlagt förslag. Beträffande frågan om pension åt de tekniska biträdena anförde departementschefen, att denna icke för det dåvarande borde upptagas till avgörande utan övervägas vid den ifrågasatta utredningen. Riksdagen beslutade i enlighet med departementschefens förslag.

Då någon förnyad utredning icke kommit till stånd och frågan om en ordnad pensionering av de tekniska biträdena sålunda alltjämt är olöst, lär pension åt dessa anställningshavare eller deras efterlevande icke kunna beviljas i annan ordning än att fråga härom i varje förekommande fall underställas riksdagens prövning.

Enligt vad av handlingarna framgår är Svenssons efterlevande änka, vilken icke uppnått högre ålder än 28 år, ej oförmögen att genom eget arbete försörja sig. På grund härav anser sig statskontoret i enlighet med de principer, som pläгат tillämpas vid beviljande av riksdagspensioner åt efterlevande till motsvarande befattningshavare i statens tjänst, förhindrat till-

styrka, att åtgärder vidtagas för beredande av pension åt henne. Däremot vill ämbetsverket med hänsyn till föreliggande omständigheter icke motsätta sig, att makarna Svenssons minderårige son genom framställning till riksdagen beredes ett årligt uppfostringsbidrag, att utgå till och med utgången av det kalenderår, under vilket han uppnår 18 års ålder. Beloppet av uppfostringsbidraget synes statskontoret skäligen böra bestämmas till 300 kronor för år räknat.

De lantmåteritekiska biträdenas avlöning utgöres till största delen av ersättning från vederbörande lantmätare och endast till en mindre del av ersättning av statsmedel i form av ålderstillägg. I betraktande härav synes tveksamt, huruvida pension bör ifrågakomma åt efterlevande till dylika biträden. Såsom statskontoret i ärendet erinrat, har emellertid framkommit önskemål om beredande av tryggare anställningsvillkor för biträdespersonalen och frågan härom har ansetts böra bliva föremål för närmare utredning. Med hänsyn härtill och då ömmande omständigheter äro för handen i det föreliggande fallet, vill jag icke motsätta mig, att ett årligt understöd å 300 kronor beredes Svenssons minderårige son. I likhet med statskontoret anser jag mig däremot icke kunna förorda pension åt Svenssons efterlämnade änka. Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lantmåteritekiska biträdet Axel Johannes Svenssons och hans efterlämnade änka Greta Andrea Svenssons, född Karlsson, minderårige son Roland Johannes må från och med den 1 februari 1941 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 300 kronor.

Vad föredraganden ovan under punkterna 1:o—6:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.